

RAPPORT inzake de jaarrekening 2018

van de

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Groningen, 28 mei 2019

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Inhoudsopgave

	Pagina
Jaarverslag	3
Jaarrekening	6
Balans per 31 december 2018	7
Exploitatierkening over 2018	8
Toelichting behorende bij de jaarrekening 2018	9
Toelichting op de balans per 31 december 2018	11
Toelichting op de exploitatierkening over 2018	15
Overige gegevens	22
Resultaatbestemming	23
Controleverklaring	24

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Jaarverslag

Algemeen

Voor u ligt de jaarrekening 2018 van de Stichting Literaire Activiteiten Groningen (SLAG). De statutaire doelstellingen van de stichting zijn: het bevorderen en ontsluiten van de letteren en het letterkundig leven in Groningen; het uitwisselen van contacten daarover met andere delen van Nederland; het bevorderen van internationale letterkundige contacten; de aandacht vestigen op de kwaliteiten en mogelijkheden van Groningen als centrum van letterkundige activiteiten in het Noorden. De stichting beoogt haar doelen in de eerste plaats te realiseren via haar kernactiviteiten: de drie jaarlijkse festivals Poëziemarathon, Dichters in de Prinsentuin en Het Grote Gebeuren, en het verzorgen van de altijd actuele literaire agenda van Groningen op de website www.slaggroningen.nl. Daarnaast wordt jaarlijks de prijs voor het Beste Groninger Boek uitgereikt en tweejaarlijks de Kees van der Hoef-prijs. Met ingang van 2017 verzorgt SLAG in opdracht van de gemeente Groningen tevens de verkiezing en begeleiding van de Stadsdichter. Ook worden velerlei incidentele projecten gerealiseerd of ondersteund.

Met ingang van 2017 wordt SLAG structureel ondersteund door het Nederlands Letterenfonds, na een jarenlange incidentele subsidierelatie. Bovendien is de stichting door de gemeente en de provincie Groningen benoemd tot Cultuurpijler voor de Letteren. Het nieuwe beleidsinstrument "cultuurpijler" dient als erkenning en versterking van uitvoerende kunstinstellingen die binnen hun discipline een voortrekkersrol en steunfunctie vervullen.

Als vergelijkende cijfers in de jaarrekening 2018 zijn de cijfers van de jaarrekening 2017 en de begroting 2018 opgenomen. De indeling van de posten van de baten en lasten in de jaarrekening 2018 is aangepast ten opzichte van voorgaande jaarrekeningen en begrotingen. Daarom zijn de vergelijkende cijfers aangepast. Alle genoemde bedragen zijn exclusief BTW.

Hieronder volgt een beknopt bestuursverslag. Uitgebreide inhoudelijke informatie over de bestuursamenstelling en nevenfuncties, de doelen van de Stichting, de uitgevoerde activiteiten in 2018 en de te organiseren activiteiten in 2019 vindt u in het apart bijgevoegde Jaarverslag 2018.

Activiteiten in 2018

De activiteiten werden uitgevoerd zoals aangekondigd in het Activiteitenplan 2018.

Op dé online literaire agenda van Groningen, www.slaggroningen.nl, kondigden we maar liefst 449 literaire activiteiten aan en plaatsten 102 nieuwsberichten. Deze website trok gemiddeld 3.282 unieke bezoekers per maand, met een uitschieter van 8.623 in de maand maart.

De Poëziemarathon - voor het laatst onder deze naam georganiseerd - bood weer een breed scala aan poëzie-activiteiten, waaronder onze tournee met Kinderdichters langs bibliotheken, georganiseerd in samenwerking met het Poëziepaleis en Biblionet Groningen. Tijdens de eenentwintigste editie van poëziefestival Dichters in de Prinsentuin viel een nieuwe generatie dichters op: divers van achtergrond en met veel aandacht voor maatschappelijke vraagstukken. Het Grote Gebeuren, georganiseerd in samenwerking met het Groninger Forum, beleefde zijn tiende editie met een gevarieerd en internationaal programma dat bijzonder goed werd ontvangen door het publiek.

In de Boekenweek, op 10 maart 2018, werden de prijzen voor het Beste Groninger Boek uitgereikt aan Nhung Dam (fictie) en Karin Sitalsing (non-fictie). Ook de tweejaarlijkse Kees van der Hoef-prijs, voor bijzondere verdiensten voor het letterenklimaat in Groningen, werd deze middag uitgereikt, aan Anton Scheepstra van uitgeverij Passage. Twee dagen daarvoor overleed de naamgever van de prijs; uiteraard werd daar passend bij stilgestaan.

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Jaarverslag

SLAG heeft in 2018 bovendien de fondsenwerving en procesbegeleiding gedaan voor het ouderenparticipatieproject "Dichten met oma", een initiatief van de Stadsdichter Lilian Zielstra. Zij organiseerde in 2017 en 2018 twaalf bijeenkomsten op locatie bij zorginstellingen en ouderenverenigingen in de gemeente en de provincie Groningen, met vele honderden actief deelnemende ouderen. Het project werd op 23 november 2018 afgesloten met een feestelijke eindpresentatie in de Concertzaal van VRIJDAG.

In het najaar van 2018 organiseerden we een tweedaagse workshop toneelschrijven voor jonge Groningse talenten, in samenwerking met De Tekstmederij uit Amsterdam. Twee vertegenwoordigers van SLAG volgden voorts de opleiding tot leesbegeleider bij het Vlaams Lezerscollectief. Verder werd begonnen met de voorbereidingen voor de verkiezing van de nieuwe Stadsdichter (4 februari 2019) en voor het jubileumjaar: in 2019 bestaat SLAG 10 jaar.

Bijzonderheden

Bij de start van 2018 werd de bezetting van het bestuur gedeeltelijk vernieuwd. Van twee van de langstzittende bestuursleden werd afscheid genomen er 22 januari: Anton Brand (voorzitter) en Jojo Bottema. Per 1 juni 2018 werd een nieuw bestuurslid gevonden, in de persoon van Margriet van der Waal. Zij is Zuid-Afrikaanse, werkt als docent Euroculture aan de Rijksuniversiteit Groningen en is bijzonder hoogleraar Zuid-Afrikaanse literatuur, cultuur en geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam.

Subsidies

In de brief van 1 december 2017 geeft de gemeente Groningen aan voor het jaar 2018 een bedrag van €45.000 beschikbaar te stellen: €35.000 structurele subsidie en €10.000 voor de Stadsdichter. De provincie Groningen stelt in haar brief van 19 december 2017 voor 2018 een bedrag van €30.000 aan structurele subsidie beschikbaar en de Cultuurpijlerbijdrage 2018 van €37.500. Het Nederlands Letterenfonds verleent in zijn brief d.d. 5 mei 2017 voor 2017 en 2018 €70.000 subsidie per jaar; op 5 oktober 2017 volgde nog de brief van het Letterenfonds over de indexatie van 1,93% over de jaren 2017 en 2018 (bijstelling 2017), een verhoging van de subsidie met €1.351 per jaar. Tenslotte gevolgd door de brief van 11 september 2018 met daarin de bijstelling voor het jaar 2018. Dit bedroeg € 1.670 en hiermee kwam de totale subsidie 2018 uit op een bedrag van € 73.021.

Niet gekapitaliseerde resultaten

SLAG ontvangt, naast geldelijke steun, ook vele bijdragen in natura die niet zichtbaar zijn in de jaarcijfers. Het Groninger Forum biedt uitgebreide facilitaire en organisatorische ondersteuning bij de realisatie van festival Het Grote Gebeuren. Biblionet Groningen biedt financieel-administratieve ondersteuning. Verscheidene festivallocaties worden om niet ter beschikking gesteld. Ook de grote inzet van vrijwilligers gedurende het hele jaar, zowel bij de ontwikkeling als bij de uitvoering van onze activiteiten, wordt niet in de jaarrekening gekapitaliseerd.

Resultaat en resultaatbestemming

De jaarrekening 2018 sluit af met een voordelig resultaat van €14.703. In 2018 zijn er enkele belangrijke afwijkingen ten opzichte van de begroting die hebben geleid tot dit resultaat. Op de programmakosten van de festivals zijn over de gehele breedte bescheiden besparingen gerealiseerd, die gezamenlijk optellen tot een aanzienlijk bedrag. Vanwege personele omstandigheden in het (kleine) team, konden in 2018 minder vernieuwende marketingstrategieën worden opgestart dan verwacht, waardoor de kosten hiervoor lager zijn uitgevallen.

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Jaarverslag

Het positief saldo van €14.703 wordt aangewend om de bestemmingsreserves Cultuurpijler en Jubileum te verstevigen. De focus bij de besteding van deze reserves ligt op de volgende, door het bestuur vastgestelde en door de subsidiënten aanbevolen, beleidspunten:

- 1.) €5.000 naar reserve Cultuurpijler: verdere invulling geven aan de nieuwe rol van SLAG als Cultuurpijler, met name om onze taak op het gebied van talentontwikkeling voor meerdere jaren te waarborgen;
- 2.) €9.703 naar reserve Jubileum, met als doel:
 - het versterken van het ondernemerschap door te investeren in vernieuwende marketingstrategieën, waarbij de naamsverandering van de stichting wordt aangegrepen als gelegenheid voor herpositionering;
 - Het Grote Gebeuren in het nieuwe gebouw van het Groninger Forum een stevige impuls te geven teneinde het publieksbereik en daarmee de eigen inkomsten te vergroten.

Voorts wordt de bestemmingsreserve Poëziemarathon 2021 hernoemd tot Poëzieweek 2021, overeenkomstig de naamswijziging van deze activiteit met ingang van 2019.

NB: de staande bestemmingsreserves Jubileum en Website worden in 2019 besteed.

Vooruitblik op 2019

De kernactiviteiten van SLAG worden in 2019 uitgevoerd zoals aangekondigd in het Beleidsplan 2019-2020:

- van 31 januari t/m 6 februari 2019 heeft de vernieuwde Poëzieweek in Groningen plaatsgevonden, op 4 februari bood de feestelijke Stadsdichteravond in het Grand Theatre o.a. een indrukwekkend optreden van de Zuid-Afrikaanse dichteres Antjie Krog;
- op 31 maart wordt het tienjarig bestaan van SLAG gevierd en worden de winnaars van het Beste Groninger Boek 2019 bekendgemaakt;
- van 12 t/m 14 juli vindt de 22ste editie van Dichters in de Prinsentuin plaats met een internationaal programma gericht op Oost-Europa;
- op zaterdag 9 november staat het samen met SLAG jubilerende festival Het Grote Gebeuren op de agenda, voor het eerst in het dan net geopende nieuwe Groninger Forum;
- en uiteraard wordt ook de online literaire agenda op www.slaggroningen.nl voortdurend up to date gehouden.

Voorts zijn of worden de volgende projecten in 2019 in gang gezet:

- SLAG beheert sinds 2017 het gemeentelijke stadsdichterbudget. De op 4 februari 2019 benoemde nieuwe Stadsdichter wordt in 2019 en 2020 door SLAG begeleid en ondersteund bij haar werkzaamheden.
- De nieuwe naam, identiteit en huisstijl voor SLAG worden op 31 maart 2019 geïmplementeerd en gepresenteerd.
- Tevens wordt op 31 maart 2019 het nieuwe Talenttraject gepresenteerd.
- De ontwikkeling van het samenleesproject Shared Reading wordt op aandringen van subsidiënten ge-herevalueerd en in overdraagbare vorm gepresenteerd aan relevante instellingen.

Bestuur

Het bestuur van de Stichting was in 2018 als volgt samengesteld:

Anton Brand	Voorzitter tot en met 22 januari 2018.
Rob Pronk	Voorzitter per 25 januari 2018 (daarvoor vtz/penningmeester)
Doeke Sijens	Vice-voorzitter/penningmeester per 25 januari 2018 (daarvoor lid)
Tieske Slim	Secretaris
Jojo Bottema	Lid tot en met 22 januari 2018
Anneke Attema	Lid
Margriet van der Waal	Lid sinds 1 juni 2018

De bestuursleden ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden.

Jaarrekening

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Balans per 31 december 2018

(Voor resultaatbestemming)

		31 december 2018	31 december 2017
		€	€
Activa			
Vlottende Activa			
Debiteuren	1	-	407
Belastingen, sociale verz. en pensioenen	2	6.920	3.206
Nog te ontvangen bijdragen	3	11.720	7.500
Vooruitbetaalde kosten	4	3.185	1.714
		21.825	12.827
Liquide middelen	5	108.971	103.082
		130.796	115.909
Passiva			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	6	34.169	18.765
Bestemmingsreserves	7	61.250	31.250
Saldo boekjaar		14.703	45.404
		110.122	95.419
Kortlopende schulden			
Crediteuren	8	3.069	3.182
Belastingen, sociale verz. en pensioenen	9	2.601	7.575
Reservering vakantietoeslag	10	2.375	2.354
Overige schulden en overlopende passiva	11	12.629	7.379
		20.674	20.490
		130.796	115.909

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Exploitatierkening over 2018

		Rekening 2018	Begroting 2018	Rekening 2017
	€	€	€	€
Baten				
Structurele subsidies	12	175.521	172.500	173.851
Incidentele subsidies	13	15.000	10.000	10.000
Bijdragen uit private middelen	14	22.015	27.000	22.982
Eigen inkomsten	15	6.582	12.000	15.822
Totaal baten		219.118	221.500	222.655
Lasten				
Personeelskosten	16	96.839	95.500	83.459
Bestuur- en organisatiekosten	17	21.439	19.500	17.647
Programmakosten festivals	18	52.009	68.500	44.901
Website, Social media, PR, promotie en drukwerk	19	14.621	17.500	16.082
Productionele kosten festivals	20	3.709	10.500	2.144
Kosten Stadsdichter	21	15.798	10.000	13.018
Totaal lasten		204.415	221.500	177.251
Totaal baten		219.118	221.500	222.655
Totaal lasten		204.415	221.500	177.251
Saldo boekjaar		14.703	-	45.404
Voorstel tot resultaatbestemming				
Bestemmingsreserve Jubileum SLAG		9.703	-	18.000
Bestemmingsreserve Cultuurpijler		5.000	-	20.000
Bestemmingsreserve Professionalisering/Opleiding		-	-	(2.000)
Bestemmingsreserve Festivals en activiteiten		-	-	(3.500)
Bestemmingsreserve Internationalisering		-	-	(2.500)
Algemene reserve		-	-	15.404
		14.703	-	45.404

Bovengenoemd voorstel is nog niet verwerkt in de balans.

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting behorende bij de jaarrekening 2018

Algemeen

De jaarrekening is ingericht conform de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 klein. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van Stichting Literaire Activiteiten Groningen.

Voornaamste activiteiten

De Stichting Literaire Activiteiten Groningen is gevestigd te Groningen en zorgt voor de bevordering en ontsluiting van de letteren en het letterkundig leven in Groningen, het uitwisselen van contacten ter zake met andere delen van Nederland, het bevorderen van internationale letterkundige contacten en de aandacht vestigen op de kwaliteit en mogelijkheden van Groningen als centrum van letterkundige activiteiten in het noorden.

Verslaggevingsperiode

De verslagperiode en boekjaar lopen gelijk aan een kalenderjaar. Deze jaarrekening behelst derhalve de periode 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018.

Aanpassing vergelijkende cijfers

Teneinde het inzicht te vergroten, zijn op enkele onderdelen de vergelijkende cijfers aangepast.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgende de bepalingen van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 "Kleine organisaties zonder winststreven".

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Als vergelijking voor de jaarrekening 2018 zijn de cijfers van de begroting 2018 alsmede de cijfers van 2017 meegenomen.

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting behorende bij de jaarrekening 2018

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: Overige vorderingen, en overige financiële verplichtingen. In contracten besloten financiële instrumenten worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract. De Stichting zet geen afgeleide financiële instrumenten in.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manieren gewaardeerd.

Overige vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

De langlopende schulden betreffen de schulden met een looptijd langer dan één jaar. Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Opbrengsten

Onder opbrengsten wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten onder aftrek van kortingen en de over de omzet geheven belastingen.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat er wordt voldaan aan de subsidievoorwaarden, vindt verantwoording onder de baten plaats. Subsidies ter compensatie van door de Stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Activa

Vlottende activa

	31 dec. 2018	31 dec. 2017	
1 Debiteuren			
Debiteuren	-	407	
2 Belastingen, premies sociale verz. en pensioenen			
Omzetbelasting	4.844	3.206	
Pensioenen	2.076	-	
	6.920	3.206	
3 Nog te ontvangen bijdragen			
Stichting LIRA	Het Grote Gebeuren	5.970	-
Kunstraad	Dichten met oma	5.000	-
Huis van Groninger Cultuur	Dichten met oma	750	-
Stichting Beringer Hazewinkel	Dichters in de Prinsentuin	-	2.500
J.B. Scholtenfonds	Dichters in de Prinsentuin	-	5.000
	11.720	7.500	
Nog te ontvangen bijdragen betreffen subsidies/fondsbijdragen voor het festival Het Grote Gebeuren en het project Dichten met oma.			
4 Vooruitbetaalde kosten			
Vooruitbetaalde huisvestingskosten	1.212	1.203	
Redactie	Poëziemarathon	-	75
Vooruitbetaalde opleidingskosten	1.950	-	
Voorschotten personeel	23	436	
	3.185	1.714	
Naast de vooruitbetaalde huur voor januari 2019 is in de post Vooruitbetaalde huisvestingskosten een waarborg voor de huur van De Puddingfabriek van 725 euro opgenomen.			
De opleidingskosten betreffen een voortuitbetaling voor de leergang Cultuur Marketing, die in 2019 gaat plaatsvinden.			
5 Liquide middelen			
Bank	108.769	102.817	
Kas	202	265	
	108.971	103.082	

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting op de balans per 31 december 2018

Passiva

6	Algemene reserve	31 dec. 2018	31 dec. 2017	
	Het verloop is als volgt:			
	Stand per 31 december 2017	18.765	17.247	
	Bij: resultaatsbestemming 2017	<u>15.404</u>	<u>1.518</u>	
	Stand per 31 december 2018	34.169	18.765	
7	Bestemmingsreserves	Stand per 31 dec. 2017	Resultaat 2017	Stand per 31-12-2018
	Jubileum Slag	-	18.000	18.000
	Cultuurpijler	-	20.000	20.000
	Website	10.750	-	10.750
	Poëzieweek 2021	12.500	-	12.500
	Professionalisering/Opleiding	2.000	2.000-	-
	Festivals en activiteiten	3.500	3.500-	-
	Internationalisering	2.500	2.500-	-
	Stand per 31 december 2017	31.250	30.000	61.250

- Jubileum SLAG

De bestemmingsreserve is bedoeld om de festiviteiten in het kader van het 10-jarig jubileum van SLAG in 2019 te bekostigen. De naamsverandering en bijbehorende vernieuwing van de marketigstrategie van de stichting maken hier deel van uit en zijn bedoeld om de stichting en haar activiteiten stevig te herpositioneren t.b.v. een groter publieksbereik.

Het verloop is als volgt:

Stand per 31 december 2017	-
Bij: resultaatsbestemming 2018	<u>18.000</u>
Stand per 31 december 2018	18.000

- Cultuurpijler

De bestemmingsreserve is bedoeld om activiteiten in het kader van het Cultuurpijlerschap van SLAG te organiseren, met de focus op talentontwikkeling.

Het verloop is als volgt:

Stand per 31 december 2017	-
Bij: resultaatsbestemming 2018	<u>20.000</u>
Stand per 31 december 2018	20.000

- Website, social media en ICT-toepassingen

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om vernieuwing van de websites en invoering van nieuwe ICT-toepassingen te financieren. Ook de benodigde aanpassing van de vormgeving (huisstijl) wordt hieruit bekostigd in 2019.

Het verloop is als volgt:

Stand per 31 december 2018 (ongewijzigd)	10.750
--	---------------

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting op de balans per 31 december 2018

7 Bestemmingsreserves (vervolg)

- Poëzieweek 2021

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de kosten van de Poëzieweek 2021 (direct na afloop van de subsidieperiode 2017 tot en met 2020) te financieren.

Het verloop is als volgt:

Stand per 31 december 2018 (ongewijzigd) **12.500**

8 Crediteuren	31 dec. 2018	31 dec. 2017
Crediteuren	3.069	3.182
9 Belastingen, premies sociale verz. en pensioenen		
Loonheffing, sociale lasten en pensioenafdrachten	2.601	7.575
10 Reservering vakantietoelage		
Reservering vakantietoelage	2.375	2.354
11 Overige schulden en overlopende passiva		
Vooruitontvangen bedragen	5.716	1.709
Nog te betalen kosten diversen	6.413	3.920
Nog te betalen kosten festival Het Grote Gebeuren	500	1.750
	12.629	7.379

Naast een vooruitontvangen subsidie van het Nederlands Letteren Fonds voor een opleidingsprogramma in het kader van ondernemerschap (€5.100), bestaan de vooruitontvangen bedragen uit de bijdragen voor het project rondom de, in Groningen geboren, Joodse goochelaar Ben Ali Libi, die in de oorlog in Sobibor werd vermoord. De initiatiefnemers voor deze actie, voormalig Stadsdichter Kasper Peters en bibliothecaris Douwe van der Bijl, hebben de gelden ondergebracht bij SLAG. De plaquette is in 2017 gerealiseerd. Er resteert nog een bedrag van € 617. De initiatiefnemers beslissen over de bestemming van dit bedrag. In 2018 zijn boeken over Ben Ali Libi aangeschaft. De post Nog te betalen kosten diversen bestaat uit de nog te betalen kosten met betrekking tot de accountantscontrole 2018 en een aantal andere kleinere bedragen waarvan de factuur in 2019 ontvangen is of wordt.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Met 2f4 BV is op 14 juni 2017 een huurovereenkomst gesloten voor de kantoorruimte met unitnummer 13 aan de Viaductstraat 3 te Groningen. De huurovereenkomst is aangegaan voor 6 maanden tijd met ingang van 1 juni 2017. De huurovereenkomst is daarna voortgezet voor onbepaalde tijd, met een opzegtermijn van 1 maand. Door de verhuurder werd in 2018 een bedrag van € 5.743 aan huur in rekening gebracht.

BATEN

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting op de exploitatierekening 2018

Baten

	Rekening 2018 €	Begroting 2018 €	Rekening 2017 €
12 Structurele Subsidies			
Subsidie gemeente Groningen	35.000	35.000	35.000
Subsidie provincie Groningen	30.000	30.000	30.000
Subsidie provincie Groningen Cultuurpijler	37.500	37.500	37.500
Subsidie Nederlands Letterenfonds	73.021	70.000	71.351
	175.521	172.500	173.851

Subsidie gemeente Groningen

SLAG ontvangt structurele ondersteuning van de lokale en regionale overheden. De gemeente Groningen stelt in haar brief van 1 december 2017 voor 2018 een bedrag van € 35.000 aan algemene structurele subsidie beschikbaar.

Subsidie provincie Groningen

De provincie Groningen stelt in haar brief van 19 december 2017 een algemene subsidie van maximaal € 30.000 beschikbaar voor SLAG. Daarnaast is SLAG aangewezen als Cultuurpijler en ontvangt daarvoor in 2018 € 37.500.

Subsidie Nederlands Letterenfonds

Het Nederlands Letterenfonds heeft middels haar brief van 5 mei 2017 SLAG een tweejarige exploitatiesubsidie toegekend in het kader van de Regeling literaire manifestaties en activiteiten. Voor 2018 is er een bedrag van € 73.021 beschikbaar (inclusief toegekende indexering) (brieven d.d. 5 oktober 2017 en 11 september 2018).

13 Incidentele Subsidies

Subsidie gemeente Groningen Stadsdichter	10.000	10.000	10.000
Subsidie Kunstraad Groningen (Pronkjewailfonds)	5.000	-	-
	15.000	10.000	10.000

Met ingang van 2017 heeft de gemeente Groningen het stadsdichterbudget ondergebracht bij SLAG. Een bedrag van € 5.000 per jaar is bestemd voor het honorarium van de Stadsdichter.

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting op de exploitatierekening 2018

Baten

	Rekening 2018 €	Begroting 2018 €	Rekening 2017 €
14 Bijdragen uit private middelen			
Private middelen	22.015	27.000	22.982
	22.015	27.000	22.982

Bijdragen uit private middelen

Onder deze post zijn de bijdragen van verscheidene particuliere fondsen voor de festivals en voor het project 'Dichten met oma' verantwoord. Bijdragen werden ontvangen van LIRA Fonds, Huis van de Groninger Cultuur, de Vereniging Algemeen Diakenfonds, Commissie van Spijsuitdeling en De Schrijverscentrale. Van de ondersteunde projecten is een separate inhoudelijke en financiële verantwoording verzonden naar de betreffende fondsen.

15 Eigen inkomsten

Publieksinkomsten	6.582	12.000	10.665
Bijdragen coproductanten	-	-	1.250
Diverse inkomsten	-	-	3.907
	6.582	12.000	15.822

Eigen inkomsten

Onder deze post worden de entreegelden van de diverse festivals en overige activiteiten, de verkoop van het Prinsentuin-magazine (tevens entreebewijs voor het avondprogramma van Dichters in de Prinsentuin) en overige bijdragen verantwoord. De beoogde eigen inkomsten zijn niet gerealiseerd. Daar is een aantal verklaringen voor te geven:

- 1) tijdens de Poëziemarathon vindt in de even jaren geen Stadsdichterverkiezing plaats, en daarmee geen betaald avondprogramma.
- 2) Bij de verkoop van het Prinsentuin-magazine werd ingezet op het niveau van 2017, toen het festival 20 jaar bestond. In dat jaar werd de jubileumfestivaluitgave uitzonderlijk goed verkocht: het "jubileum-effect" zette in 2018 echter niet door, hoewel dezelfde publiciteitsmiddelen en actieve verkoopbenadering zijn ingezet als in 2017.
- 3) De opbrengst uit kaartverkoop voor Het Grote Gebeuren was lager dan begroot, maar is wel stabiel gebleven ten opzichte van voorgaande jaren. In 2019 wordt ingezet op een verhoging van deze publieksinkomsten; dat het festival zal plaatsvinden in het dan nieuw geopende Groninger Forum zal daaraan naar verwachting een stevige impuls geven.
- 4) In tegenstelling tot in 2017, werden in 2018 geen co-producties gerealiseerd en werden dus geen bijdragen van co-productanten ontvangen.

LASTEN

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting op de exploitatierekening 2018

Lasten

	Rekening 2018 €	Begroting 2018 €	Rekening 2017 €
16 Personeelskosten			
Bruto salarissen	57.115	59.500	41.890
Sociale lasten	9.991	9.500	7.034
Pensioenpremie	8.625	9.000	3.210
Coördinatie en redactie festivals (loonkosten derden)	16.312	14.000	27.719
Reiskosten en overige kosten personeel	1.746	1.000	1.496
Ontwikkelingskosten (opleiding)	3.050	2.500	2.110
	96.839	95.500	83.459

Bruto salarissen

Onder deze post zijn de bruto salarissen van de medewerkers verantwoord. Ten opzichte van de jaarrekening 2017 zijn deze kosten gestegen. Naast de directeur hebben twee andere medewerkers per 1 september 2017 een arbeidscontract gekregen. In 2018 waren alle medewerkers het hele jaar in dienst. Dit verklaart de hogere salariskosten ten opzichte van 2017.

Coördinatie en redactie festivals (loonkosten derden)

Onder deze post zijn de honoraria verantwoord van de festivalcoördinatoren, programmeurs, productie- en projectleiders en projectmedewerkers. Zij deden werkzaamheden voor SLAG als opdrachtnemers. Er werden meer opdrachten betaald dan begroot, vanwege ziekte van een van de medewerkers.

Reiskosten en overige kosten personeel

Reis- en onkosten van medewerkers en opdrachtnemers in het kader van collega-festivalbezoek, opleidingen en vergaderingen in Nederland en Vlaanderen.

Ontwikkelingskosten (opleiding)

Onder ontwikkelingskosten vallen kosten ten behoeve van de kennisontwikkeling van medewerkers, waaronder in 2018 de opleiding tot leesbegeleider "Shared Reading" (Lezerscollectief Vlaanderen) voor twee projectmedewerkers en het lidmaatschap van het kennisplatform Cultuurmarketing voor de medewerker marketing & communicatie.

Het aantal FTE bedraagt eind 2018: 1,4 FTE (eind 2017: 1 FTE).

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting op de exploitatierekening 2018

Lasten

	Rekening 2018 €	Begroting 2018 €	Rekening 2017 €
17 Bestuur- en organisatiekosten			
Bestuurskosten	2.769	2.500	2.556
Administratie- en accountantskosten	9.215	7.500	6.500
Huisvesting en facilitaire kosten	8.392	7.000	6.639
Kantoorkosten en onvoorzien	1.063	2.500	1.952
	21.439	19.500	17.647

Bestuurskosten

Onder deze post vallen de uitgaven voor bestuursvergaderingen en -bijeenkomsten (consumpties, huur vergaderruimtes ed.), representatie, kerstpakket en overige bestuurszaken.

Administratie- en accountantskosten

Betreft de kosten voor de salarisadministratie en financiële administratie (dienstverlening Biblionet Groningen) en de accountantscontrole.

Huisvesting en facilitaire kosten

Met ingang van 1 juni 2017 huurt SLAG een kantoorruimte in het verzamelgebouw De Puddingfabriek. Tot die tijd kreeg de Stichting onderdak aangeboden door de Groninger Forum Bibliotheek en waren er dus geen huurkosten. Dit verklaart de hogere kosten voor 2018 ten opzichte van 2017. In 2018 is een volledig jaar huur en overige huisvestingskosten verantwoord. Ten tijde van het opstellen van de begroting is een (te lage) schatting van toekomstige huisvestingskosten gemaakt. Onder deze post worden tevens de kosten verantwoord voor schoonmaak en ICT-voorzieningen (abonnement voor digitale werkplekken en helpdesk bij Biblionet Groningen, aanschaf en installatie printer), en (eenmalige) kosten voor de inrichting van de ruimte (meubels, verlichting)

Kantoorkosten en onvoorzien

Onder deze post worden kantoorbenodigdheden, print- en kopieerkosten, porti, bank- en telefoonkosten en overige kosten van administratieve aard verantwoord, maar ook eventuele onvoorzien kosten.

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting op de exploitatierekening 2018

Lasten

	Rekening 2018 €	Begroting 2018 €	Rekening 2017 €
18 Programmakosten festivals			
Honoraria dichters en auteurs	19.481	22.500	21.608
Reis- en verblijfkosten auteurs en overige deelnemers	13.426	16.000	9.061
Overige programmakosten festivals (incl. talent)	11.710	13.500	6.749
Bloemlezing	2.558	1.500	2.215
Nieuwe projecten en festivalonderdelen	1.500	12.500	5.268
Prijsuitreikingen	3.334	2.500	-
	52.009	68.500	44.901

Honoraria dichters en auteurs

De honoraria voor de gastauteurs die optreden op de SLAG-festivals worden uitbetaald via De Schrijverscentrale. In deze post zijn tevens de door de Schrijverscentrale in rekening gebrachte bemiddelingskosten opgenomen. Enkele auteurs die daar zelf voor kiezen, sturen rechtstreeks een factuur.

Reis- en verblijfkosten auteurs en overige deelnemers

Hier worden de uitgaven verantwoord, gemaakt ten behoeve van de ontvangst van gastauteurs en artiesten in Groningen: reiskostenvergoedingen, maaltijden en overige catering en overnachtingen. De gunstige omstandigheid deed zich voor, dat de reiskosten van de twee buitenlandse gastauteurs van Het Grote Gebeuren werden gedragen door de uitgever resp. de Tsjechische ambassade.

Overige programmakosten festivals (incl. talent)

Betreft de honoraria voor presentatie/gespreksleiding, muzikale intermezzi, diverse materiaalkosten en representatiekosten (bijv. bloemen voor auteurs) voor de festivals. Een aanzienlijk deel betreft de kosten voor talentontwikkeling: "Parels kweken" (onderdeel van Dichters in de Prinsentuin, met als doel het begeleiden, ontwikkelen en onder de aandacht brengen van de kwaliteiten van amateurdichters), de workshop Toneelschrijven (i.s.m. De Tekstmederij) die werd aangeboden aan jong Gronings literair talent, en de schrijfopdrachten die werden gegeven aan talentvolle Groningse schrijvers als SLAG-bijdrage aan het project Leesbaar Groningen.

Bloemlezing

Tot en met 2016 gaf SLAG jaarlijks een bloemlezing uit bij het festival Dichters in de Prinsentuin. Ter gelegenheid van de 20ste editie van het festival in 2017, werd in plaats daarvan een jubileummagazine geproduceerd, dat tevens als toegangsbewijs voor de avondprogramma's dienst deed. De productiekosten van het magazine zijn hier verantwoord (exclusief het honorarium van de hoofdredacteur). Vanwege het succes daarvan is besloten om in 2018 nogmaals een magazine uit te geven.

Nieuwe projecten en festivalonderdelen

Onder deze post worden de kosten verantwoord voor eenmalige SLAG-producties en nieuwe samenwerkingsprojecten. Het grootste nieuwe project dat onder de vleugels van SLAG werd gerealiseerd in 2018, was het ouderenparticipatieproject "Dichten met oma", een initiatief van de Stadsdichter. De kosten voor dat project zijn daarom opgevoerd onder "Kosten Stadsdichter" (21). Daarom valt deze post aanzienlijk lager uit dan begroot.

De hier verantwoorde kosten voor nieuwe initiatieven in 2018 betreffen het ontwikkelen van een Virtual Reality gedicht voor Het Grote Gebeuren, en het vooronderzoek voor het samenleesproject Shared Reading.

Prijsuitreikingen

Betreft uitgaven t.b.v. jurybijeenkomsten, het maken van de prijzen en de organisatie van de uitreiking. De prijs voor Het Beste Groninger Boek werd, voor het eerst sinds het bestaan van de prijs, uitgereikt in de Boekenweek, in maart 2018. De prijs werd daarom niet uitgereikt in 2017, er werden dat jaar dus ook geen kosten gemaakt onder deze post. In 2018 werd ook de tweejaarlijkse Kees van der Hoef-prijs uitgereikt, die voor het eerst de vorm had van een voor de gelegenheid ontworpen bronzen beeldje.

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Toelichting op de exploitatierekening 2018

	Rekening 2018 €	Begroting 2018 €	Rekening 2017 €
19 Marketing en (online) communicatie			
Website, marketing, publiciteit	14.621	17.500	16.082
	14.621	17.500	16.082

Marketing en (online) communicatie

Onder deze post worden kosten voor vormgeving, drukwerk en verspreiding van drukwerk, advertenties en verslaglegging (fotografie en film) van alle activiteiten verantwoord. Onder deze post worden ook de kosten voor hosting, bouw en onderhoud van de websites www.slaggroningen.nl, www.poeziemarathon.nl, www.dichtersindeprinsentuin.nl en www.hetgrotegebeuren.nl opgenomen.

20 Productionele kosten festivals

Zaalhuur en techniek	3.709	10.500	2.144
	3.709	10.500	2.144

Zaalhuur en techniek

Kosten betreffen o.a. zaal- en materiaalhuur, inhuur licht- en geluidstechniek en logistiek/vervoer voor de drie grote festivals (kernactiviteiten). Deze post leent zich goed voor sponsoring in natura, die niet wordt gekapitaliseerd in de jaarrekening: zo neemt het Groninger Forum jaarlijks de facilitaire kosten voor Het Grote Gebeuren voor zijn rekening, biedt NH Hotel De Ville al jaren hoge kortingen op de overnachtingen van onze gastauteurs en brengt De Pudding geen locatiehuur in rekening voor de openingsavond van Dichters in de Prinsentuin. Dat verklaart waarom deze post qua hoogte jaarlijks varieert, maar doorgaans beduidend lager uitvalt dan begroot.

21 Kosten Stadsdichter

Stadsdichter	15.798	10.000	13.018
	15.798	10.000	13.018

Kosten Stadsdichter

Onder deze post zijn de specifieke kosten voor de Stadsdichter opgenomen, te betalen uit het door de gemeente Groningen beschikbaar gestelde stadsdichterbudget van €10.000 per jaar. De uitgaven moeten beschouwd worden over de twee jaar van benoeming van de Stadsdichter: 2017 en 2018.

Het door de gemeente Groningen vastgestelde honorarium van de Stadsdichter bedraagt €5.000 per jaar. De in 2017 verantwoorde kosten betreffen daarnaast de verkiezingsavond op 28 januari 2017 (huur van de Nieuwe Kerk, techniek, honoraria voor presentatie en optredens), kosten voor de nieuwe website www.stadsdichtergroningen.nl en diverse activiteitenkosten van de stadsdichter.

In 2018 zijn hier, naast het honorarium voor de Stadsdichter, de uitgaven voor overige activiteiten van de Stadsdichter opgevoerd, alsmede de kosten voor de publicatie van het eindresultaat van twee jaar stadsdichterschap van Lilian Zielstra: haar debuutbundel *Ik zag een man met een bos bloemen naar de Nieuwstad gaan*. Ook zijn hier de projectkosten verantwoord voor het project "Dichten met oma"; daar staan bijdragen van private fondsen en een subsidie van het Pronkjewailfonds (Kunstraad Groningen) tegenover.

SLAG levert een aanzienlijke eigen bijdrage. **NB:** de door SLAG ingezette uren voor de organisatie van de verkiezing, voor de fondsenwerving en projectbegeleiding en voor de persoonlijke begeleiding van de Stadsdichter zijn niet apart verantwoord maar inbegrepen in de Personeelskosten.

Overige gegevens

Stichting Literaire Activiteiten Groningen

Statutaire resultaatbestemming

In de statuten is geen regeling opgenomen ten aanzien van de resultaatbestemming.

Resultaatbestemming

Het resultaat bedraagt € 14.703 positief. Het bestuur stelt voor om dit als volgt te bestemmen:

Bestemmingsreserve Jubileum SLAG	9.703
Bestemmingsreserve Cultuurpijler	5.000
Algemene reserve	-
	<hr/>
	14.703

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die van invloed zijn op deze jaarrekening.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting Literaire Activiteiten Groningen (hierna 'de stichting') te Groningen (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking' een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel met beperking

In de jaarrekening 2018 van Stichting Literaire Activiteiten Groningen worden "Bijdragen uit private middelen" en "Eigen inkomsten" van respectievelijk €22.015 en €6.582 verantwoord. Wij hebben geen voldoende en geschikte controle-informatie kunnen verkrijgen omtrent de volledigheid van deze baten, omdat gegeven de omvang van de stichting de interne organisatie onvoldoende is ingericht zodat de vereiste zekerheid kan worden verkregen over de volledigheid van deze baten.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het rapport andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag kalenderjaar 2018;
- de overige gegevens.

Uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheid/aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking' zijn wij op grond van onderstaande werkzaamheden van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat op grond van de Richtlijn voor jaarverslaggeving 640 'organisaties zonder winststreven is vereist'

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven' en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen,

- het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
 - het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
 - het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
 - het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en
 - het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Drachten, 28 mei 2019

Bentacera Registeraccountants B.V.
was getekend

T.A. Schurer RA